

DE ÖSTERLÄNDSKA STJÄRNTYDARNA

■ **Tidsram:** 20-25 minuter

Matt 2:1-12

De österländska stjärntydarna

När Jesus hade fötts i Betlehem i Judeen på kung Herodes tid kom några österländska stjärntydare till Jerusalem och frågade: ”Var finns judarnas nyfödde kung? Vi har sett hans stjärna gå upp och kommer för att hylla honom.” När kung Herodes hörde detta blev han oroad, och hela Jerusalem med honom. Han samlade alla folkets överstepräster och skriftlärda och frågade dem var Messias skulle födas. De svarade: ”I Betlehem i Judeen, ty det står skrivet hos profeten: Du Betlehem i Juda land är ingalunda ringast bland hövdingar i Juda, ty från dig skall det komma en hövding, en herde för mitt folk Israel.”

Då kallade Herodes i hemlighet till sig stjärntydarna och förhörde sig noga om hur länge stjärnan hade varit synlig. Sedan skickade han dem till Betlehem. ”Bege er dit och ta noga reda på allt om barnet”, sade han, ”och underrätta mig när ni har hittat honom, så att också jag kan komma dit och hylla honom.” Efter att ha lyssnat till kungen gav de sig i väg, och stjärnan som de hade sett gå upp gick före dem, tills den slutligen stannade över den plats där barnet var. När de såg stjärnan fylldes de av stor glädje. De gick in i huset, och där fann de barnet och Maria, hans mor, och föll ner och hyllade honom. De öppnade sina kistor och räckte fram gåvor: guld och rökelse och myrra. I en dröm blev de sedan tillsagda att inte återvända till Herodes, och de tog en annan väg hem till sitt land.

■ **Övriga läsningar:** Jes 60:1-6, g: Ef 3, 2-3a,5-6

■ Bakgrund

Ett nyfött barn - det är Israels sanna kung. Han har ingen politisk makt, men ändå kommer främmande vise män från fjärran östern för att hylla honom. I honom ser de Guds ljus.

Evangelisten Matteus berättelse uppfyller en profetia ur Gamla testamentet:

”Kungar från Tarshish och fjärran kuster skall komma med gåvor, kungar från Saba och Seba skall bära fram sin tribut.” (Ps 72:10)

Kung Herodes blir orolig, ja, det kan man förstå. Hans position var helt beroende av romarnas välvilja. Om han betalade in skatten i tid och bevarade lugn i provinsen fick han fortsätta härska, i den ordning som romarna kallade Pax Romana (Romarrikets fredsrike). Det var en ordning som upprätthölls med militär makt och förtryck. Men om det nu talas om en ny kung, ja, då äventyras hela hans ställning. Han vänder sig till de skriftlärdade, de som borde veta. Och visst, de kan sina heliga skrifter, de har en god kännedom om messiasförväntningarna där. Deras vetande är en gammal tradition som överlämnats genom århundradena, men detta fasthållande har låst dem och gör dem blinda för det gudomliga skeendet som äger rum framför ögonen på dem. Istället är det helt främmande människor, visa män från österlandet, som har tolkat den lysande stjärnan som ett tecken från Gud. De har givit sig ut på en vandring som de egentligen inte visste slutet på, ja, det är ju nästan ett visst mått av galenskap, men denna öppenhet för det helt oväntade har lett dem till Guds Son. Inte de som egentligen borde kunna tolka tidens tecken ser vad som egentligen sker, utan människor från ett helt annat sammanhang, människor från fjärran. Och kungen de söker finns inte i något palats i Jerusalem, nej, de finner honom i ett stall, en liten pojke som snart kommer att fly för sitt liv för att räddas undan Herodes mord på alla nyfödda judiska pojkar.

Denne nye kung vill förverkliga ett fredsrike av ett helt annat slag än Pax Romana, något i grunden nytt tar sin början.

(Översatt och förkortat från Sabine Bieberstein, *Gottes Volk*, 2/199 sid 35-37)

■ Ta med

En duk (gärna i den liturgiska färgen vitt), ett Kristus-ljus, ett krucifix, en staty/ikon/bild på Kristus. Bibel, ev barnbibel. Ev: korg med hjärtan. Skriv ut och kopiera bilden som hör till dagens berättelse som barnen kan färglägga (finns i slutet av detta dokument). Rökelse, gärna med rökelsekar, en stjärna (se även längst bak) en krubba, något av guld (äka eller oäka).

Dramatisering

En möjlighet är också att göra denna enkla dramatisering med barnen, [Jul i rövarnas grotta](#), den är fin att göra även utan publik.

De tre vise männen

I slutet av detta dokument finns ännu en dramatisering, även den är fin att genomföra!

Guld

Guld är dyrbart, det kan formas och smälter inte i elden. Guld är en gåva som är värdig en kung, en konungslig metall. Guldets visar att Jesus är alla kungars kung.

Rökelse

Rökelse är en blandning av olika hartser och växtoljor som blandas med andra välluktande ingredienser och formas till små koner. Rökelsen skall tändas och ger då ifrån sig en aromatisk doftande rök. Den var mycket dyrbar på Jesu tid och användes för att offra till Guds ära.

Myrra

Myrra är en typ av kåda eller harts som tillhör familjen rökelsesträdsväxter. Den användes i parfymtillverkning och var under antiken mer värd i vikt än guld. Myrra användes också som läkemedel, i krisma och annan olja för smörjelse och balsamering, exempelvis vid begravningar och kröningsceremonier.

■ VÄLKOMNA!

Se till att alla barn känner sig välkomna och sedda. Om det är möjligt hälsa personligt på varje barn redan i dörren (kanske kan ni vara flera ledare som hjälper till med det?).

Uppmärksamma särskilt de barn som är nya och se till att alla får lära sig deras namn.

Samla alla barn i en cirkel på golvet.

- Välkomna alla barn, roligt att se er här!
- Är det någon som såg vilken färg som prästen hade på sin fina mässhake idag?
- Ja, det är vitt. (Nu tar du fram duken i rätt färg. Visa gärna KPN:s kyrkoårsaffisch. [Här kan du beställa den.](#))
- Har någon haft födelsedag, eller kommer ha födelsedag snart?

Bjud in barnet att komma fram till mitten och säg:

- Grattis! Födelsedagen påminner oss om att Gud skapar var och en av oss för att han älskar oss, vi sjunger denna sång tillsammans för att komma ihåg det:
[När Gud sade ordet som skapade dig](#)

Hjälp barnet att tända ljuset.

- Varför tänder vi ljuset? Just det, Jesus, du är alltid med oss, men när vi tänder ljuset, då kan komma vi ihåg det Jesus sa: Där två eller tre är samlade i mitt namn, är jag mitt ibland dem.
- Vi gör korstecknet ihop: I Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

Om barnen är under 5 år kan du bjuda in dem till att lyfta ikonerna av Jesus, titta på den och säga: – Hej Jesus, jag är, jag vill vara din vän.

■ SÅNG

Vi sjunger psalm 176 ur Cecilia med rörelser: [Du är hemliga vännen min](#)

*Du är hemliga vännen min,
du har hittat mig jag är din.
Jag vill gå med överallt där du går,
stå vid din sida och dig förstå.
Jesus jag är din.*

TEXT: ANDERS PILTZ

■ VÅRT FINA HJÄRTA

Här presenteras ett förslag på hur denna lilla andakt kan utformas (se kommentar i inledningen). Den får anpassas till gruppen och till situationen!

- Nu ska ni få se vad jag har – titta, vad är det? (*Håller upp ett litet tyghjärta*)
- Nu ska ni få var sitt hjärta av mig att hålla i. (*Dela ut till var och en*)
- Hur känns det? (*Låt barnen komma med förslag*)
- Ja, det känns gott att ha ett sådant här litet hjärta i handen, lent och mjukt. Precis så lent och mjukt tycker jag att det känns inuti när man tycker riktigt mycket om någon. Eller när jag vet att någon tycker om mig.

(*Invänta respons, kanske barnen vill nämna någon de tycker om t ex*)

- När jag tänker på hur mycket Jesus älskar mig, då känns det också gott (mjukt/lent) inuti.
- Då vill jag ge något tillbaka till Jesus. Jag tänker att vi alla kan ge Jesus våra hjärtan.
- Titta på hur jag gör, så kan ni göra likadant.

Kateketen ställer sig på knä framför bilden av Jesus och lägger lugnt och stilla sitt hjärta i korgen. Hjälpa barnen att ett i taget, i lugn och ro göra likadant. Det får dock aldrig bli ett tvång. Om ett barn inte vill ge ifrån sig hjärtat kan man säga:

- Då får det hjärtat ligga och ha det skönt i din hand idag. Kanske du kan ge det till Jesus nästa gång?

När alla satt sig säger kateketen:

- Nu knäpper vi händerna och ber: Tack Jesus, att du har oss kär.

■ DAGENS TEMA: DE ÖSTERLÄNDSKA STJÄRNTYDARNA

Inledning: om stjärnor

Visa fram en stjärna. (det räcker att du bara klippt ut en stjärna ur papper och ritat den i gult, se längst bak i dokumentet)

- Vad är detta? (lyssna)
- Just det, en stjärna.
- Har någon sett på stjärnor på himlen någon gång, riktigt många? (lyssna)
- Tycker ni om stjärnor? Varför då? (lyssna)
- Ja, när det är riktigt mörkt kan stjärnor verkligen lysa upp vårt mörker. Egentligen är det ju helt otroligt att vi ser stjärnorna överhuvudtaget, för de är ju så ofantligt

långt borta. Men de har en sådan kraft i sig, att de kan lysa långt ute i rymden och nå ända fram till oss där vi är.

- Ja, det finns människor som börjar drömma och längta när de ser på en stjärna, och idag ska vi träffa tre vise män, som hade upptäckt en alldeles speciell stjärna ...
- Sjung Halleluja (se inspelad version här: [Halleluja](#))

Halleluja, halleluja prisa Gud.

Halleluja, halleluja prisa Gud.

Genom Ordet är han nära och vi ger honom all ära.

Halleluja, halleluja prisa Gud.

Melodi: Klappa händerna när du är riktigt glad...

Läsning ur det heliga evangeliet enligt Matteus.

Visa barnen hur man tecknar ett kors med tummen på

- pannan (Jesus, hjälp oss att förstå)
- munnen (Jesus, ge mig mod att bekänna), och
- hjärtat (för att vi ska bevara Guds ord i våra hjärtan), och så säger vi:
- ”Ära vare dig, Herre”.

Läs dagens evangelium eller låt ett barn läsa om någon redan kan läsa, använd gärna en barnbibel.

Istället för att bara läsa upp berättelsen kan man mima den enkelt. Här behövs en berättare, de tre vise männen och Herodes. Dessutom Josef och Maria med Jesusbarnet. Läs sakta och låt barnen mima.

Samtal

Här är det fint om du har tillgång till en krubba med krubbfigurer, så kan du lyfta upp exempelvis stjärntydarna när du berättar om dem.

- Stjärntydarna frågade: Var finns judarnas nyfödde kung? De ville hitta Jesus! Var kan vi finna Jesus någonstans? (lyssna på barnens förslag). Ja, Jesus finns i våra hjärtan, han finns när vi låter vänskap och kärlek leva mellan människor och delar hans glädje. Jesus finns alltid med oss, vi kan upptäcka honom vid vår sida under allt som händer oss under dagen. Jesus finns på ett särskilt sätt med oss i mässan, när vi samlas runt honom.
- Stjärntydarna hade sett ett tecken, vilket tecken var det? (lyssna)
- Just det, det var stjärnan. Har någon av er någonsin tänkt tanken att en stjärna faktiskt kan vara ett tecken på Jesus?

- Och de var så modiga, att de vandrade iväg och följde stjärnan. De vandrade och vandrade, utan att veta vart stjärnan skulle leda dem! Tills de kom fram till Betlehem.
- Och den nyfödda kungen, bodde han i ett palats?
- Nej, han bodde enkelt, i ett stall, han låg i en krubba.
- Han var kung med ett fredsrike av ett helt annat slag, med större makt än någon annan kung.
- Stjärntydarna föll på knä, de ville hylla honom, visa att de ärade honom, att han var helig.

Inbjud barnen att också falla på knä.

- De hade med sig gåvor, de gav honom det finaste som fanns. Guld (visa gärna det guld du haft med), rökelse (visa rökelsen du haft med och tänd gärna så att barnen får lukta).
- Vi vill också ge gåvor till Jesus, vilka gåvor kan vi ge? (lyssna - att vi kan hjälpa någon annan ...)
- Nu tycker jag att vi kan ge vår sång som gåva till Jesus!

Tips

En möjlighet till en konkret gåva till Jesus är att de får lägga små kort på vilka de skrivit den insats de vill göra för Jesus och lägger sitt kort vid krubban som ett tecken på den gåva de vill ge Jesus. Klipp gärna ut kort i papper i olika färger, så liknar det mer julklappar!

■ SÅNG

Förslag på lämpliga sånger med länkar till KPNs youtubekanal kan du hitta här:

<https://kpn.se/resurser/sjung-med-barnen>

Till dagens tema passar:

- [*Se Guds glädje bubblar över*](#)
- [*Gud bor i ett ljus, dit ingen kan gå*](#) (Cecilia 15)
- [*Ett litet barn av Davids hus*](#) (Cecilia 213)

■ EXTRA AKTIVITETER

Färglägg den bild som finns i slutet av detta dokument.

Färglägg stjärnan, de kan också klippas ut innan de delas ut.

■ AVSLUTNING

Samla barnen, stå på knä och be:

Herre, vi tackar dig för att du sänder din stjärna som lyser för oss om natten och visar vägen till dig!

Vill någon av barnen formulera egna böner?

Vi börjar med tack-böner, vad vill vi tacka för?

Vad eller vem vill vi be för?

Upprepa gärna barnens ord och lägg till: Herre, hör vår bön.

Sjung *Fader vår* tillsammans, gärna med rörelser. [Här ser du hur det kan gå till.](#)

Avsluta med att tacka alla för att de har kommit och välkomna dem tillbaka till nästa gång! För den grupp som haft samlingen parallellt med ordets liturgi uppmanas nu barnen att tyst och stilla gå tillbaka till mässan. Hör med kyrkoherden, många anser att det passar bäst i samband med att kollekten samlas in.

Jesus, nu är du här!

© Katolska Pedagogiska Nämnden

Författare: Ulrika Erlandsson

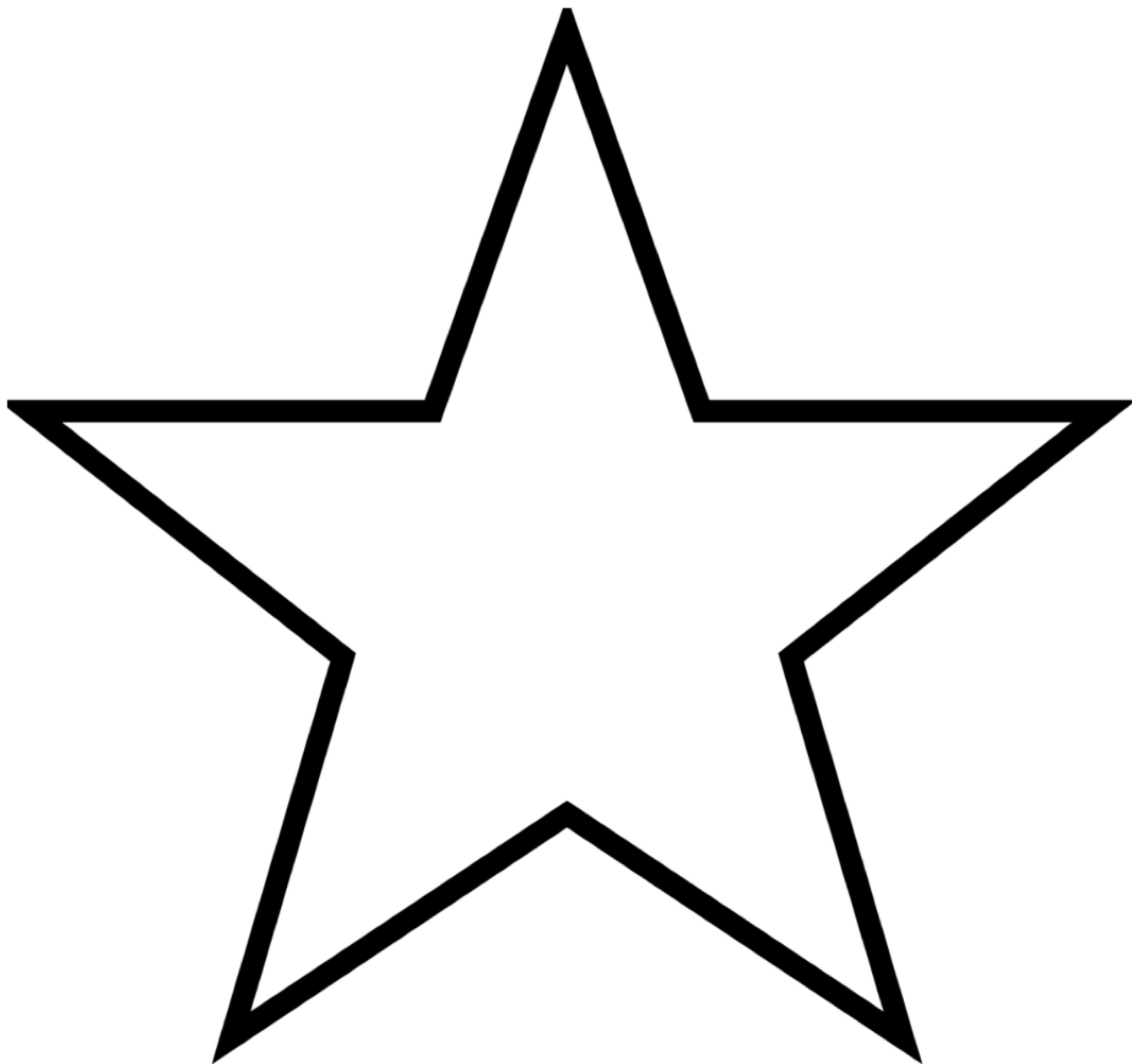
Redaktionsgrupp: Maria Borowiec, Elsa Casselbrant och Gunnar Silow.

Bibeltexterna är hämtade ur Bibel 2000 och återges med tillstånd.

Imprimatur för avsnitten 29:e söndagen under året (årgång B) till Fjärde söndagen i advent (årgång C)

Stockholm den 15 september 2015

+ Anders Arborelius OCD, biskop av Stockholm

DE ÖSTERLÄNDSKA STJÄRNTYDARNA

DE TRE VISE MÄNNEN

Matteus 2:1–15

Personer

Kaspar
Melkior
Baltasar
Marta
Josef
En stjärnbärare
Herodes
En lärd man
En ängel
Berättare

Rekvisita

En stjärna på en stång eller pinne (stjärngossestjärna)
”Guldskrin”
”Rökelseburk”
Liten burk ”med myrra”¹
Dräkter
Ljus till alla närvarande
Tips: Klä burkar med olika slags foliepapper och klistra på paljetter.

Sånger

Gläns över sjö och strand (82)
Himlen är så härligt blå (83)
Nu tändas tusen juleljus (84)

Stjärnbäraren och de tre vise männen väntar avsides.

Berättelsen börjar

Nu ska ni få höra berättelsen om de tre vise männen Kaspar, Melkior och Baltasar. De visste att en stor konung hade fötts, men inte var. Och nu letade de efter honom för de ville hylla honom med dyrbara gåvor. Det var Jesus de sökte och för att finna honom följde de stjärnan som lyste över Betlehem. Det var en alldeles särskild stjärna som lyste starkare än alla de andra stjärnorna på himlen. Men när de gick efter stjärnan kom de först till Jerusalem för de trodde att det var där Jesus var.

Stjärnbäraren och de tre vise männen kommer in i kyrkan, bärande på sina gåvor. De stannar i mitten av kyrkan. Stjärnbäraren går åt sidan och gömmer stjärnan.

Se nu kommer de tre från fjärran land. De följer stjärnan som lyser så klar. Nu sjunger vi Gläns över sjö och stund (82) tillsammans allihop.

”Det här måste vara den stora staden Jerusalem”, sa Kaspar.

”Vad skönt att vi äntligen är framme efter vår långa vandring”, sa Melkior. ”Det måste vara här den nyfödde judakonungen bor”. Baltasar pekade mot himlen och sa: ”Men var är stjärnan? Den är ju försvunnen. Vi har följt den hit till Jerusalem. Hur ska vi nu veta vart vi ska gå? - Vi får fråga oss fram.

Herodes kommer fram och ställer sig vid sidan av altaret. Bakom honom kommer även den lärde mannen som ställer sig lite vid sidan.

De tre vise männen fick veta att konung Herodes bodde i palatset. De beslutade sig för att gå till honom och fråga.

De tre vise männen nickar mot varandra och går fram till Herodes. De hälsar med en djup bugning medan de lägger höger hand på hjärtat och sedan sträcker ut vänster hand utåt sidan.

”Goddag, kung Herodes”, sa de tre vise männen och bugade sig. Vi har gått lång väg för att hylla judarnas nyfödde konung. Vi har sett hans stjärna i öster och följt den ända hit. Var finns den nyfödde nu?”

Herodes blir förskräckt. Han tar några steg bakåt och tar sig för pannan.

Herodes visste ingenting om någon konung och blev alldeles ifrån sig. Vad var det här för prat? Det var ju han som var kung och ingen annan. Om han bara kunde få reda på var denne nyfödde kung fanns så skulle han nog se till att bli av med honom. Så tänkte han, men han låtsades inte alls om sina lömska planer inför de vise männen.

Herodes vinkar fram den lärde mannen som kommer in och bugar.

Herodes måste ta reda på om det här verkligen stämde. Han skickade efter en lärd man för att fråga honom vad han visste.

”Vet du något om en kung som ska ha fötts här?” frågade Herodes. Den lärde svarade: ”I våra böcker står det att han ska födas i Betlehem.”

Den lärde mannen bugar sig och går ut. Herodes småler listigt och gnider sina händer med ryggen mot de vise männen. Sedan vänder han sig mot dem.

”Ja, detta var en stor nyhet”, sa Herodes till de tre vise männen. ”Jag har just fått höra att hans föräldrar ska finnas i Betlehem. Om ni går före dit, så kommer jag efter. Skicka bud efter mig så snart ni funnit barnet så att också jag får hylla honom.”

De tre vise männen bugar sig och Herodes går ut. Under tiden går stjärnbäraren och ställer sig framför dem. De pekar glatt på stjärnan.

Nu skulle stjärnan leda dem till Betlehem.

Maria och Josef kommer och ställer sig framför altaret. De vise männen och stjärnbäraren börjar sakta gå mot Maria och Josef.

De fortsatte sin vandring och var lyckliga över att de var på rätt väg. Och medan de närmar sig Jesusbarnet i Betlehem sjunger vi Himlen är så härligt blå (83).

När sista versen slutar går de tre vise männen fram till altaret. Stjärnbäraren ställer sig bakom Maria och Josef.

När stjärnan lyste över stallet där Jesusbarnet var förstod de att de var framme. Den lilla pojken såg ut som vilket barn som helst men de tre vise männen visste att Jesusbarnet var en kung som skulle regera i all evighet. De knäböjde vid krubban ...

De tre vise männen går fram en i taget, knäböjer och bugar sig och överlämnar sina gåvor.

... och lämnade fram sina gåvor. Först kom Kaspar med guld, sedan Melkior med rökelse. Sist kom Baltasar och han hade med sig ett litet, litet paket. Vad kunde det vara? Jo, det var myrra som är en dyrbar krydda.

Nu ska också vi gå fram till Jesusbarnet och vi ska ta med oss ljus som vi ska tända.

Någon delar ut ljus till alla.

Kom så går vi fram allihop. Vi ställer oss så att alla kan se.

En ängel kommer in med ett ljus, ställer sig i mitten och lyfter ljuset högt.

Men se, här kommer en Herrens ängel och berättar för Maria och Josef att de ska akta sig för Herodes, för han är en elak människa och vill döda Jesusbarnet. Nu förstod de tre vise männen att de inte alls skulle skicka bud till Herodes om att de hade hittat Jesusbarnet. Han skulle inte få göra Jesusbarnet illa.

Avslutning

Tänk - att det var en stjärna som förde de tre vise männen till Jesusbarnet, den lille gosse som en gång skulle bli kung och härska i all evighet. Detta är något som människorna förundrats över i alla tider, precis som vi gör här idag.

Nu tänder vi våra ljus och sjunger *Nu tändas tusen juleljus* (84).

Efter sången kan man gärna gå med sitt ljus till krubban och sätta det där. (Se i så fall till att det finns tomma ljusstakar framsatta till alla ljus.)